

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра терапевтичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
Ірина Солонинко

—
“21__”_червня__2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ
СТОМАТОЛОГІЇ**

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 “Стоматологія”
для студентів IV курсу**

ОК 33.3

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
терапевтичної стоматології
Протокол №12_
від “13”червня 2023 р.
Завідувач кафедри
проф. Володимир Зубачик

Затверджено
профільною методичною комісією
зі стоматологічних дисциплін
Протокол № 2__
від “16” червня 2023 р.
Голова профільної методичної комісії
проф. Ян Варес

ЛЬВІВ-2023

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Завідувач кафедри терапевтичної стоматології
д.м.н., проф. Володимир Зубачик,
завуч кафедри терапевтичної стоматології
доц., к.м.н. Анна Бучковська,
доц., д.м.н. Анастасія Фурдичко.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

доц. кафедри стоматології дитячого віку,
к.м.н., Вікторія Іванчишин,
доц. кафедри терапевтичної стоматології, пародонтології
та стоматології ФПДО,
к.м.н., Уляна Стадник.

Завідувач кафедри
терапевтичної стоматології

професор Володимир Зубачик

ВСТУП

Програма виробничої лікарської практики з терапевтичної стоматології (для студентів IV курсу стоматологічного факультету) складена

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»
освітньої програми *магістра стоматології*

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Відповідно до навчального плану проходження виробничої лікарської практики для студентів 4 курсу стоматологічного факультету передбачено в тому випадку, коли студентом набуті знання з основних клінічних дисциплін (пропедевтики терапевтичної стоматології, терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, профілактики стоматологічних захворювань, фармакології).

Виробнича лікарська практика проводиться залученням студентів в якості помічника лікаря терапевта-стоматолога у терапевтичному відділенні стоматологічної поліклініки.

Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології є складовою частиною терапевтичної стоматології – дисципліни, методи якої спрямовані на збереження стоматологічного здоров'я порожнини рота людей, профілактику виникнення хвороб пародонта та слизової оболонки порожнини рота.

Проходження виробничої лікарської практики передбачає засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи лікаря-стоматолога та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем керівника від бази практики; самостійної роботи студента у терапевтичних відділеннях стоматологічного центру та закріплення отриманих знань і умінь у вигляді засвоєння практичних навичок, заповнення основної звітної документації, індивідуальної роботи та підготовки до підсумкового контролю знань.

Предметом проходження виробничої лікарської практики є виконання стоматологічних маніпуляцій помічника лікаря терапевта-стоматолога, які базуються на питаннях етіології, патогенезу, клінічних проявах захворювання зубів і тканин пародонта та методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходах щодо запобігання найпоширенішим захворюванням.

Міждисциплінарні зв'язки: проходження виробничої лікарської практики для студентів 4 курсу стоматологічного факультету передбачено в тому випадку, коли студентом набуті знання з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, патоморфології, патофізіології, фармакології, внутрішньої медицини, соціології, а також з основних клінічних дисциплін (пропедевтики терапевтичної стоматології, терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, профілактики стоматологічних захворювань, ортопедичної стоматології, хірургічної стоматології та ортодонтії), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом дисциплін професійної підготовки – терапевтичної стоматології, що передбачає інтеграцію "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання та практичні навички в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою проходження виробничої лікарської практики є закріплення знань і практичних навичок лікаря терапевта-стоматолога, отриманих студентами відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

1.2. Основними завданнями проходження виробничої практики є:

- Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (амбулаторну карту стоматологічного пацієнта, щоденник обліку виконаної роботи).
- Ознайомитися із веденням обліково-звітної документації лікаря стоматолога-терапевта, виписувати рецепти і знати вимоги до умов зберігання медикаментозних препаратів, пояснювати механізм впливу під час їх застосування.
- Визначати зміст організації роботи терапевтичного стоматологічного відділення поліклініки, дотримуватися лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режиму.
- Проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовувати на практиці провідні синдроми і симптоми у терапевтичній стоматології, обґрунтувати і формулювати попередній діагноз; вміти аналізувати результати обстеження та проводити диференціальну діагностику, формулювати остаточний діагноз основних захворювань, визначати характер та принципи лікування пацієнтів в клініці терапевтичної стоматології, складати план лікування хворого на карієс, його ускладнення, некаріозні ураження та захворювання пародонту в залежності від форми, перебігу захворювання, віку та загального стану пацієнта, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань, проводити їх первинну та вторинну профілактику.
- Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- Оволодіти методами знеболення при лікуванні патології пародонту та одонтопатології.
- Оволодіти технікою медикаментозної обробки уражених ділянок тканин пародонта (зрошення, аплікації, інстиляції).
- Вміти проводити приготування та накладання пародонтальних пов'язок.
- Знати особливості етапів лікування захворювань пародонту.
- Знати особливості етапів хірургічного лікування захворювань пародонту.
- Володіти технікою вибіркового пришліфовування та вирівнювання оклюзійних поверхонь зубів.
- Володіти технікою інтра- та екстрадентального шинування рухомих зубів.
- Оволодіти методикою ремінералізуючої терапії оголених коренів зубів.
- Вміти призначати фізіотерапевтичне лікування захворювань пародонта.
- Оволодіти методами діагностики та надання невідкладної допомоги на стоматологічному прийомі у лікаря стоматолога-терапевта.
- Проводити оцінку стану гігієни порожнини рота за гігієнічними індексами та ефективності проведення її. Надавати рекомендації по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта з одонтопатологією.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту практика «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології» забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

– *Інтегральна*: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– *Загальні*:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
  7. Здатність працювати в команді.
  8. Навички міжособистісної взаємодії.
  9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
  10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
  11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
  12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
  13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
  14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
  15. Здатність діяти на основі етичних міркувань
    - *Фахові компетентності спеціальності (ФК):*
1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
  2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
  3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
  4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.
  5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
  6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
  7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
  8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
  9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
  10. Спроможність до організації та проведення лікувальноевакуаційних заходів.
  11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
  12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
  13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
  14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
  15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
  16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.
  17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
  18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Матриця компетентностей освітньої компоненти «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології»

Програмні компетентності	«Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології» ОК 33.3
Загальні компетентності	
ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	-
ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+
ЗК 3 Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.	+
ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	-
ЗК 5 Здатність спілкуватися англійською мовою.	-
ЗК 6 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	-
ЗК 7 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+
ЗК 8 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	-
ЗК 9 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	+
ЗК 10 Здатність бути критичним і самокритичним.	-
ЗК 11 Здатність працювати в команді.	+
ЗК 12 Прагнення до збереження навколишнього середовища.	-
ЗК 13 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	-
ЗК 14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	-
ЗК 15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	-
Фахові компетентності	
ФК 1 Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	+
ФК 2 Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	+
ФК 3 Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	+
ФК 4 Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+

ФК 5 Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 6 Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	-
ФК 7 Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки з супутніми соматичними захворюваннями.	-
ФК 8 Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	-
ФК 9 Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 10 Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.	-
ФК 11 Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	-
ФК 12 Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	-
ФК 13 Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	-
ФК 14 Спроможність ведення нормативної медичної документації.	+
ФК 15 Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	-
ФК 16 Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.	-
ФК 17 Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	-
ФК 18 Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.	-

	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<i>Загальні компетентності</i>					
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та показники, що їх характеризують.	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.	Знати особливості професійної діяльності лікаря-стоматолога.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за безперервний професійний розвиток з високим рівнем автономності.
3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних завдань.	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних завдань.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень.
4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність спілкуватися другою мовою.	Знати державну мову, включно професійного спрямування. Володіти іноземною мовою на рівні, достатньому для професійного спілкування.	Вміти користуватися державною мовою та іноземною мовою для здійснення професійної діяльності і спілкування.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за безперервний професійний розвиток з високим рівнем автономності.
5.	Навички використання	Мати сучасні знання в галузі інформаційних і комунікаційних	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні	Використовувати інформаційні та	Нести відповідальність за безперервний

	інформаційних і комунікаційних технологій.	технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	комунікаційні технології у професійній діяльності.	розвиток професійних знань та умінь.
6.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Мати необхідні знання в галузі інформаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні технології у професійній галузі для пошуку, опрацювання та аналізу нової інформації з різних джерел.	Використовувати інформаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за безперервний розвиток професійних знань та умінь.
7.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати автономно.	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних завдань.	Вміти використовувати фахові знання для адаптації та дій в новій ситуації.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації.
8.	Вміння виявлять, ставити та вирішувати проблеми.	Знати методи реалізації знань у виявленні, постановці та вирішенні проблем професійної діяльності.	Вміти використовувати фахові знання для виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності з метою виявлення, постановки та вирішення проблем професійної діяльності.	Нести відповідальність за обгрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
9.	Здатність до вибору стратегії спілкування.	Знати методи реалізації знань у виборі стратегії спілкування з пацієнтами і колегами.	Вміти використовувати знання для вибору стратегії спілкування з пацієнтами і колегами.	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за безперервний професійний розвиток з високим рівнем автономності.
10.	Здатність працювати у команді.	Знати способи колективної взаємодії під час роботи у	Вміти використовувати знання для вибору стратегії спілкування	Формувати комунікаційну	Нести відповідальність за безперервний

		команді.	під час колективної взаємодії.	стратегію у професійній діяльності.	професійний розвиток.
11	Навички між особистісної взаємодії.	Знати способи міжособистісної взаємодії при спілкуванні з колегами та пацієнтами.	Вміти використовувати знання для вибору стратегії спілкування під час міжособистісної взаємодії	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за безперервний професійний розвиток з високим рівнем автономності.
12	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	Знати морально-етичні принципи медичного спеціаліста і правила професійної субординації.	Використовувати у практичній діяльності морально-етичні принципи медичного спеціаліста і правила професійної субординації.	Дотримуватись під час професійної діяльності морально-етичних принципів медичного спеціаліста і правил професійної субординації.	Нести персональну відповідальність за дотримання морально-етичних принципів медичного спеціаліста і правил професійної субординації.
13	Навички здійснення безпечної діяльності.	Здатність оцінювати рівень небезпеки при виконанні професійних завдань.	Вміти здійснювати професійну діяльність з дотриманням правил безпеки	Забезпечувати якісне виконання професійної роботи з дотриманням правил безпеки.	Нести персональну відповідність за дотримання правил безпеки при виконанні професійних завдань.
14	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Здатність оцінити стан навколишнього середовища.	Вміти аналізувати показники якості навколишнього середовища.	Забезпечувати якісне виконання професійних завдань в умовах збереження навколишнього середовища.	Нести персональну відповідність за дотримання правил збереження навколишнього середовища при виконанні професійних завдань.
15	Здатність діяти	Знати свої соціальні та	Формувати свою громадянську	Здатність	Нести відповідальність

	соціально відповідально та громадянсько свідомо.	громадські права та обов'язки.	свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	донести свою громадську та соціальну позицію.	за свою громадянську позицію та діяльність.
Спеціальні (фахові компетентності)					
1.	Збирання медичної інформації про стан пацієнта	Принципи та послідовність обстеження стоматологічного пацієнта з одонтопатологією, захворюваннями пародонта, органів та слизової оболонки порожнини рота.	Оцінювати загальний, психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки. Аналізувати необхідність призначення тих чи інших методів обстеження стоматологічного хворого, їх інформативність та значимість при діагностиці одонтопатології, хвороб пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Оцінювати стан зубів, пародонта, органів та слизової оболонки порожнини рота та зміни в них. Трактувати результати основних клінічних та додаткових методів обстеження при різних одонтологічних захворюваннях, хворобах пародонта та слизової оболонки порожнини рота.	Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці терапевтичної стоматології при спілкуванні з пацієнтом, родичам пацієнта, колегами.	Нести відповідальність за дотримання принципів обстеження стоматологічного пацієнта
2.	Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень	Біохімічний склад слини, ротової рідини, їх біофізичні властивості (рН, ремінералізуючий потенціал тощо). Суть, методика проведення тесту емалевої резистентності,	Оцінити та інтерпретувати результати біохімічних, біофізичних, мікробіологічних досліджень слини та ротової рідини, рН та ремінералізуючі	Вміти обґрунтовано пояснити зміни стану зубів, пародонта, органів та слизової оболонки порожнини	Нести відповідальність за правильність та точність оцінки лабораторних та інструментальних

		<p>електроодонтодіагностики. Показання до рентгендіагностики, люмінесцентної, транслюмінаційної діагностики, комп'ютерної томографії. Гігієнічні та пародонтальні індекси. Нормальні величини основних констант людини (клінічний, біохімічний аналіз крові, сечі тощо) та зміни в них при запальних процесах, алергічних станах тощо. Цитологічне, мікробіологічне дослідження органів та тканин зубо-щелепного апарату, ротової рідини, мазків зі СОПР, пародонта. Методи визначення довжини кореневого каналу.</p>	<p>властивості. Проводити ТЕР-тест, ЕОД та інтерпретувати результати. Призначити по показанням та оцінити результат рентгендіагностики, люмінесцентної, транслюмінаційної діагностики, комп'ютерної томографії. Провести визначення гігієнічних та пародонтальних індексів, оцінити їх результати. Оцінити зміни в клінічних, імунологічних, біохімічних аналізах крові, сечі тощо. Інтерпретувати результати цитологічних, гістологічних досліджень при різних патологічних станах. Проводити визначення довжини кореневого каналу різними методами.</p>	<p>рота, слини (ротової рідини), крові, сечі пацієнту, родичам пацієнта, при обговоренні з колегами.</p>	<p>методів дослідження.</p>
3.	<p>Встановлення клінічного діагнозу стоматологічного захворювання</p>	<p>Клінічні прояви (скарги, анамнез захворювання, результати об'єктивного обстеження) різних форм основних одонтологічних захворювань (карієсу та некаріозних уражень, пульпіту, періодонтиту), хвороб пародонта, слизової оболонки порожнини рота</p>	<p>Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1)*. За стандартними методиками, використовуючи логічний аналіз попередньо отриманих даних суб'єктивного та об'єктивного обстеження, додаткових методів, проведеної диференційної діагностики встановлювати клінічний діагноз стоматологічного захворювання.</p>	<p>Вміти обґрунтувати клінічний діагноз стоматологічного захворювання для пацієнта, при обговоренні з колегами.</p>	<p>Нести відповідальність за вірогідність та точність встановлення діагнозу</p>

			Класифікувати каріозні та некаріозні ураження, захворювання ендодонта (пульпи та періодонта), хвороби пародонта, органів та слизової оболонки порожнини рота за перебігом, глибиною ураження, клінікоморфологічними формами.		
4.	Діагностування невідкладних станів та визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги	Знати клінічні прояви невідкладних станів на стоматологічному терапевтичному прийомі та за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі); тактику, алгоритми надання екстреної медичної допомоги	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми невідкладних станів. Виконувати лікарські маніпуляції щодо надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми за будь-яких обставин в умовах обмеженого часу	Аналізувати причини виникнення невідкладного стану пацієнта на стоматологічному у прийомі та за будь-яких обставин	Нести відповідальність за своєчасне діагностування невідкладних станів та правильність надання екстреної медичної допомоги
5.	Проведення лікування основних одонтологічних захворювань, хвороб пародонта, органів та слизової оболонки порожнини рота	Етапи лікування різних форм карієсу та його ускладнень (пульпіту та періодонтиту). Склад, властивості, показання до використання пломбувальних матеріалів для постійних і тимчасових пломб, лікувальних прокладок, пломбування кореневих каналів (силери та філери) та методики їх застосування.	Призначати та проводити лікування основних стоматологічних захворювань (карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту, періодонтиту, гінгівіту, пародонтиту, захворювань органів і слизової оболонки порожнини рота) за існуючими алгоритмами та стандартними схемами відповідно до списку стоматологічних маніпуляцій	Вміти обґрунтувати вибір методики лікування основних стоматологічних захворювань для пацієнта та при обговоренні з колегами, родичами хворого.	Нести відповідальність за вибір та правильність виконання окремих стоматологічних маніпуляцій при лікуванні основних стоматологічних захворювань

6.	Планування та проведення заходів із профілактики стоматологічних захворювань	Схеми масової та індивідуальної профілактики одонтологічних захворювань, хвороб пародонта, органів та слизової оболонки порожнини рота	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та місцевої медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань	Вміння організувати заходи масової, індивідуальної профілактики стоматологічних захворювань	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність профілактичних міроприємств
7.	Визначення тактики ведення стоматологічного хворого при соматичній патології	Особливості перебігу та лікування основних стоматологічних захворювань при фізіологічних станах та соматичних захворюваннях, що потребують особливої тактики ведення пацієнта. Особливості знеболення у пацієнтів з соматичною патологією.	Оцінити стан пацієнта при вагітності, хворобах крові та кровотворних органів, серцево-судинних захворюваннях, психічних порушеннях, хворобах дихальної системи та середостіння, ендокринної, скелетно-м'язової системи та сполучної тканини, інфекційних та паразитарних хвороб. Прийняти обґрунтоване рішення щодо вибору методу знеболення та лікування основного стоматологічного захворювання в даній ситуації, призначення медикаментозних засобів тощо	Вміти обґрунтувати вибір методики лікування основних стоматологічних захворювань для пацієнтів в особливому фізіологічному стані та при соматичній патології та при обговоренні з колегами, родичами хворого.	Нести відповідальність за безпечність проведених маніпуляцій при лікуванні стоматологічного хворого в особливому фізіологічному стані та при соматичній патології
8.	Ведення медичної документації	Перелік необхідної для ведення медичної документації терапевтичного прийому (згідно наказу МОЗ № 110 від 14.02.2012р.)	Заповнювати основні форми медичної документації терапевтичного прийому: форми № 043/о "Медична карта стоматологічного хворого"; № 037/о "Листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога"; № 039-2/о «Щоденник обліку роботи лікаря-стоматолога.	Вміти співпрацювати, обмінюватися інформацією про стан пацієнта з профільними спеціалістами...	Нести відповідальність за своєчасність, правильність оформлення медичної документації

9.	Здатність оцінювати вплив чинників навколишнього середовища на стан зубощелепної системи людини та здоров'я в цілому	Зміни біохімічного складу, будови та властивостей твердих тканин зубів при підвищеному вмісті фтору (селену) у воді та ґрунті ендемічних зон	Оцінити вплив екзогенних чинників на стан твердих тканин зубів.	Вміти пояснити пацієнту значення мінеральних речовин, мікроелементів для правильного формування зубів, щелеп та кісткової системи	Нести відповідальність за оволодіння відповідними знаннями та вміннями
----	--	--	---	---	--

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: проходження «Виробничої лікарської практики» закладає фундамент для формування у подальшому практичної частини програмних результатів навчання згідно з Стандартом вищої освіти України додипломної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 221 «Стоматологія»:

1. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.
2. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.
3. Призначати та аналізувати лабораторне, функціональне та/або інструментальне обстеження пацієнтів із стоматологічним захворюванням для проведення диференційної діагностики захворювань.
4. Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
5. Встановлювати діагноз невідкладних станів у лікувальній установі.
6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
8. Визначати характер лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
9. Визначати характер, принципи режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу.
10. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
11. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
12. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.
13. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
14. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу.

Результати навчання для «Виробничої лікарської практики з терапевтичної стоматології».

Знати:

- Принципи та норми лікарської етики і медичної деонтології.
- Структуру стоматологічної поліклініки та організацію роботи відділення терапевтичної стоматології лікувального закладу.
- Вимоги до ведення обліково-звітної документації стоматологічного прийому.
- Правила дезінфекції і стерилізації стоматологічного обладнання, інструментарію.
- Правила техніки безпеки роботи зі стоматологічним обладнанням під час роботи в стоматологічному кабінеті.

- Основні та додаткові методи обстеження стоматологічного хворого на терапевтичному прийомі при діагностиці захворювань пародонту.
- Індексну оцінку: гігієнічного стану, рівня ураження твердих тканин зубів та пародонту.
- Етіологію, патогенез, клініку, діагностику та диференційну діагностику захворювань пародонту.
- Принципи, методи, показання до застосування знеболення в клініці терапевтичної стоматології.
- Особливості надання невідкладної допомоги пацієнту при термінальних станах.
- Особливості лікування захворювань пародонту.
- Методи та засоби індивідуальної та професійної гігієни порожнини рота, методики профілактики патології пародонту.
- Принципи, форми і методи первинної профілактики розвитку захворювань пародонту на державному, соціальному, медичному та індивідуальному рівнях застосування.

Вміти:

- Підготувати стоматологічну установку, стоматологічний інструментарій та матеріали, обладнання до роботи.
- Готувати до роботи робоче місце лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі.
- Провести клінічне обстеження стоматологічного хворого, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
- Заповнити амбулаторну картку стоматологічного хворого, записати зубну формулу, виписати скерування в фізіотерапевтичний кабінет, на рентген-обстеження.
- Скласти план лікування хворого на захворювання пародонту.
- Проводити знеболення при лікуванні пародонтологічного хворого.
- Виписувати рецепти призначених лікарських засобів.
- Проводити лікування патології пародонту.
- Проводити професійну гігієну порожнини рота.
- Визначати гігієнічні та пародонтальні індекси.
- Проаналізувати віддалені результати лікування захворювань пародонту.
- Проводити бесіди, лекції на санітарно-просвітницьку тему.

Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності:

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу 12 хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лищевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лищевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь яких обставин (вдома, на вулиці, у

лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4)

6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

12. Організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи

стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН	ПРН1	ПРН2	ПРН3	ПРН4	ПРН5	ПРН6	ПРН7	ПРН8	ПРН9	ПРН10	ПРН11	ПРН12	ПРН13	ПРН14	ПРН15	ПРН16	ПРН17	ПРН18	ПРН19	ПРН20	ПРН21	ПРН22	ПРН23
ОК 33.3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПР 1 Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (аномалія прикусу, асиметрія обличчя, біль у зубах, гіперестезія, диспропорція обличчя, патологічна утертість зубів, зміна міжальвеолярної висоти, назубні відкладення, порушення функцій смоктання, ковтання патологічна рухомість зубів, рецесія ясен, ясенева, пародонтальна, кісткова кишень); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (гіперестезія, стирання зубів, папіліт, гінгівіт, локалізований, генералізований) пародонтит (локалізований, генералізований) пародонтоз, ідіопатичні захворювання пародонта)

ПР 2 Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (інтерпретація променевої діагностики зубо-щелепного апарату, мікробіологічне дослідження ротової рідини, мазків зі пародонта, функціональна діагностика стану порожнини рота (люмінісцентна, реопародонтографія, капіляроскопія, вакуумна проба та ін.)).

ПР 3 Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (інтерпретація променевої діагностики зубо-щелепного апарату, мікробіологічне дослідження ротової рідини, мазків зі пародонта, функціональна діагностика стану порожнини рота (люмінісцентна, реопародонтографія, капіляроскопія, вакуумна проба та ін.) пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (гіперестезія, стирання зубів, папіліт, гінгівіт, локалізований, генералізований) пародонтит (локалізований, генералізований) пародонтоз, ідіопатичні захворювання пародонта).

ПР 4 Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (папіліт, гінгівіт, пародонтит, пародонтоз, алергійні ураження).

ПР 5 Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (асфіксія, гіпертонічний криз, гостра дихальна недостатність, гостра серцева недостатність, непритомність, колапс, кома, набряк гортані, набряк Квінке, судоми, шок)

ПР 6 Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПР 7 Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПР 8 Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (гіперестезія, папіліт, гінгівіт, локалізований, генералізований) пародонтит (локалізований, генералізований) пародонтоз, ідіопатичні захворювання пародонта, травми зубів) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами

ПР 9 Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (гіперестезія, стирання зубів, папіліт, гінгівіт, локалізований, генералізований) пародонтит (локалізований, генералізований) пародонтоз, ідіопатичні захворювання пародонта, травми зубів) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПР 10 Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (вагітність, анемія, артеріальна гіпертензія, вади серця, серцева недостатність, серцева аритмія, наявність кардіостимулятора, гострий психоз, в т.ч. алкогольний делірій, епілепсія, бронхіальна астма, цукровий діабет, ВІЛ-інфекція /СНІД, вірусні гепатити, дифтерія, правець) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПР 11 Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (папіліт, гінгівіт, пародонтит, пародонтоз, травматичні ураження, алергійні ураження).

ПР 13 Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (асфіксія, гіпертонічний криз, гостра дихальна недостатність, гостра серцева недостатність, непритомність, колапс, кома, набряк гортані, набряк Квінке, судоми, шок)

ПР 19 Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПР 20 Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПР 21 Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (гіперестезія, стирання зубів, папіліт, гінгівіт, локалізований, генералізований) пародонтит (локалізований, генералізований) пародонтоз, ідіопатичні захворювання пародонта, папіліт, гінгівіт, пародонтит, пародонтоз, алергійні ураження,) для різних верств населення та в різних умовах (виконувати штучне дихання, виконувати непрямий масаж серця, фіксувати язик, проводити ін'єкції лікарських речовин (внутрішньом'язове, підшкірне, внутрішньовенне струминне та крапельне введення), вимірювати артеріальний тиск).

ПР 22 Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (гіперестезія, стирання зубів, папіліт, гінгівіт, локалізований, генералізований) пародонтит (локалізований, генералізований) пародонтоз, ідіопатичні захворювання пародонта, папіліт, гінгівіт, пародонтит, пародонтоз, травматичні ураження, алергійні ураження) для різних верств населення та в різних умовах (вибіркове пришліфування зубів, вирівнювання оклюзійної поверхні, оклюзограма, заповнення пародонтограми, видалення зубних нашарувань, діатермокоагуляція, місцеве знеболювання при лікуванні стоматологічних захворювань різними методами (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове), кюретаж пародонтальних кишень, медикаментозна обробка уражених ділянок слизової оболонки порожнини рота та пародонта, проведення лігатурного зв'язування зубів, проведення професійної гігієни порожнини рота, проведення пародонтального зондування, пародонтального абсцесу).

2. Інформаційний обсяг виробничої практики „Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології”

На виробничу лікарську практику з терапевтичної стоматології на 4 році навчання відводиться 60 годин, 2,0 кредити ЄКТС.

3. Структура навчальної дисципліни „Лікарська практика з терапевтичної стоматології”

Назва практики	Всього	Кількість годин		Рік навчання/ семестр	Вид контролю	
		Кредитів ECTS	Практичних СРС			
Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології»	60 год.	2	30	30	4 / VIII	Диференційний залік

Програма практики представлена диференційованим заліком.

Практика студентів стоматологічного факультету проводиться в якості помічника стоматолога відповідно до діючого навчального плану та програми практики. Виробнича лікарська практика студентів 4 курсу в обсязі професійних обов'язків помічника стоматолога триває 2 тижні.

Із базами практики вищі медичні навчальні заклади завчасно укладають договори про проходження виробничої практики і за два місяці до початку практики погоджують з ними графіки її проходження.

Базами виробничої практики можуть бути поліклінічні відділення обласних, міських та районних лікарень, стоматологічних поліклінік, приватних клінік.

Послідовність проходження практики в терапевтичному стоматологічному відділенні визначається кожним навчальним закладом і може змінюватися у разі потреби. Виробнича

практика є самостійною роботою студентів, яка контролюється і оцінюється керівником бази практики та викладачем кафедри терапевтичної стоматології.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль проходження практики покладається на керівництво вищого медичного навчального закладу. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечують профільні кафедри. Загальну організацію практики і контроль за її проведенням в університеті здійснює завідувач відділу практики.

Керівниками виробничої практики навчального закладу наказом ректора призначаються досвідчені викладачі кафедр, які безпосередньо беруть участь у навчальному процесі з дисципліни „терапевтична стоматологія”.

4. Тематичний план практики з терапевтичної стоматології

№	Тема заняття	К-ть днів
1.	Анатомія, гістологія, фізіологія тканин пародонту (ясна, альвеолярний відросток, періодонт, цемент кореня зуба). Захисні механізми. Техніка безпеки під час роботи у відділенні терапевтичної стоматології.	1
2.	Особливості клінічного обстеження хворих із патологією пародонту. Основні клінічні, лабораторні та функціональні методи дослідження. Індексна оцінка. Механізм виникнення над- і під'ясенних зубних відкладень, їх вплив на стантканин пародонту та методи їх усунення.	1
3.	Запальні захворювання пародонту. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування	1

4.	Етіологія, патогенез дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту. Роль місцевих та загальних факторів. Генералізований пародонтит. Класифікація. Основні синдроми пародонтиту. Клініко-морфологічна характеристика окремих ступенів важкості генералізованого пародонтиту	1
5.	Загальні принципи і план лікування хворих на генералізований пародонтит. Складання плану лікування. Усунення місцевих екзогенних чинників пошкодження тканин пародонту. Вибіркове пришліфування зубів. Лікування симптоматичного гінгівіту. Пародонтальні пов'язки. Види. Ортопедичні заходи в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту. Загальна фармакотерапія генералізованого пародонтиту.	1
6.	Пародонтоз. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, лікування. Методи усунення гіперестезії.	1
7.	Ідіопатичні хвороби пародонту.	1
8.	Продуктивні процеси тканин пародонту (пародонтоми).	1
9.	Особливості лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту на тлі патології внутрішніх органів і систем.	1
10.	Методи фізіотерапевтичного лікування. Диспансеризація хворих. Диференційований залік	1

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Тема
1.	Захисні механізми пародонту.
2.	Механізм виникнення над- і під'ясених зубних відкладень, їх вплив на стантканин пародонту та методи їх усунення.
3.	Роль місцевих та загальних факторів у виникненні захворювань пародонту.
4.	Клініко-морфологічна характеристика окремих ступенів важкості генералізованого пародонтиту
5.	Основні синдроми пародонтиту..
6.	Усунення місцевих екзогенних чинників пошкодження тканин пародонту. Вибіркове пришліфування зубів
7.	Загальна фармакотерапія генералізованого пародонтиту.
8.	Лікування симптоматичного гінгівіту. Ортопедичні заходи в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту.
9.	Особливості лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту на тлі патології внутрішніх органів і систем.
10.	Диспансеризація хворих на патологію пародонту.

Перелік вмінь та практичних навичок, які повинен набути студент під час виробничої практики

№ п/п	Назва уміння, практичні навички	Оцінка в балах
1.	Вміти проводити активний цілеспрямований збір анамнезу у пацієнтів із захворюваннями пародонту.	3-5
2.	Вміти провести клінічне обстеження хворого із патологією пародонту, вміти правильно оформити історію хвороби, скласти план обстеження та лікування хворого.	3-5
3.	Визначити гігієнічні індекси (за Федоровим-Володкіною, Грін-Вермільйоном) і оцінити їх.	3-5

4.	Визначити індекси за Silness-Loe; РМА; ПІ; СРІТН; індекс кровоточивості; пробу Писарева-Шиллера та вміти їх аналізувати.	3-5
5.	Провести такі додаткові методи обстеження пацієнта та вміти їх оцінити: 1. ЕОД; 2. алергічні проби; 3. термоелектротермію.	3-5
6.	Вміти аналізувати та оцінювати стан кістки альвеолярного відростка за даними ортопантомограм, панорамних рентгенограм, ехоостеометрії.	3-5
7.	Вміти визначати глибину пародонтальних кишень та їх вміст. Вміти визначати ступінь рухомості зубів.	3-5
8.	Вміти аналізувати та оцінювати результати бактеріологічного та цитологічного вмісту клінічних кишень, імунологічних досліджень, клінічного аналізу крові, сечі, крові на вміст глюкози.	3-5
9.	Скласти пародонтограму хворого на пародонтит (за визначенням глибини пародонтальних кишень).	3-5
10.	Володіти технікою видалення зубних відкладень за допомогою ручних інструментів.	3-5
11.	Володіти технікою видалення зубних відкладень електромеханічними інструментами (звуковими та ультразвуковими).	3-5
12.	Володіти технікою медикаментозної обробки уражених ділянок тканин пародонта (зрошення, аплікації, інстиляції).	3-5
13.	Вміти проводити приготування та накладання пов'язок, що не тверднуть.	3-5
14.	Вміти приготувати і нанести твердіючу пародонтальну пов'язку.	3-5
15.	Знати особливості етапів лікування виразкового гінгівіту.	3-5
16.	Знати особливості етапів лікування гіпертрофічного гінгівіту.	3-5
17.	Знати особливості етапів хірургічного лікування захворювань пародонту.	3-5
18.	Володіти технікою вибіркового пришліфовування та вирівнювання оклюзійних поверхонь зубів.	3-5
19.	Вміти проводити закритий кюретаж пародонтальних кишень.	3-5
20.	Володіти технікою екстрадентального шинування рухомих зубів.	3-5
21.	Володіти технікою інтрадентального шинування рухомих зубів.	3-5
22.	Провести сеанс ремінералізуючої терапії оголених коренів зубів.	3-5
23.	Вміти призначати фізіотерапевтичне лікування захворювань пародонта.	3-5
24.	Володіти формами та методами санітарно-просвітницької роботи	3-5

Обов'язковим є ведення щоденника виробничої лікарської практики (додатки 1-5), який заповнюється студентом кожного дня та підписується викладачем після завершення самостійної частини роботи студента у стоматологічній поліклініці. Після закінчення виробничої лікарської практики студентом заповнюється підсумковий звіт про виконану роботу.

Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю:

1. Анатомія, гістологія, фізіологія тканин пародонту (ясна, альвеолярний відросток, періодонт, цемент кореня зуба). Захисні механізми. Техніка безпеки під час роботи у відділенні терапевтичної стоматології.
2. Пародонт. Визначення поняття. Клінічні морфо-функціональні особливості пародонту.
3. Зубоясенне з'єднання. Вікові зміни тканин пародонту.
4. Сучасні погляди на питання систематизації захворювань пародонту. Термінологія, класифікація.
5. Особливості клінічного обстеження хворих із патологією пародонту. Основні клінічні методи.
6. Індексна оцінка стану тканин пародонту.
7. Методи дослідження кісткової тканини альвеолярного відростку.
8. Лабораторні методи дослідження, які застосовують у пацієнтів з патологією тканин пародонту.
9. Функціональні методи дослідження, які застосовують у пацієнтів з патологією тканин пародонту.
10. Механізм виникнення над- і під'ясених зубних відкладень, їх вплив на стан тканин пародонту та методи їх усунення.
11. Папіліт. Катаральний гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.
12. Лікування катарального гінгівіту.
13. Гіпертрофічний гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.
14. Лікування гіпертрофічного гінгівіту.
15. Виразковий гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.
16. Лікування виразкового гінгівіту.
17. Атрофічний та десквативний гінгівіт.
18. Значення самостійних гінгівітів у виникненні пародонтиту. Профілактика гінгівіту.
19. Локалізований пародонтит. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Лікування та профілактика локалізованого пародонтиту.
20. Етіологія, патогенез дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту. Роль місцевих та загальних факторів.
21. Генералізований пародонтит. Класифікація. Основні синдроми пародонтиту.
22. Клініко-морфологічна характеристика окремих ступеней тяжкості генералізованого пародонтиту.
23. Аналіз даних додаткових методів дослідження хворих на генералізований пародонтит.
24. Диференційна діагностика генералізованого пародонтиту.
25. Загальні принципи і план лікування хворих на генералізований пародонтит. Складання плану лікування.
26. Усунення місцевих екзогенних чинників пошкодження тканин пародонту. Вибіркове при шліфування зубів. Показання. Методика проведення.
27. Лікування симптоматичного гінгівіту. Використання лікарських засобів для місцевої терапії: механізм дії, способи застосування залежно від форми і перебігу симптоматичного гінгівіту.
28. Пародонтальні пов'язки. Види. Показання до застосування.
29. Хірургічні методи лікування генералізованого пародонтиту (кюретаж, гінгівотомія, гінгівектомія). Показання, методика.
30. Диференційна діагностика захворювань пародонту.
31. Ортопедичні заходи в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту. Методи фіксації рухомих зубів. Тимчасове шинування. Показання. Методика проведення.
32. Загальна фармакотерапія генералізованого пародонтиту. Показання. Лікарські препарати.
33. Пародонтоз. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, лікування.

34. Методи усунення гіперестезії.І
35. діопатичні хвороби пародонту. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування.
36. Пухлини тканин пародонту. Етіологія, клініка, діагностика, принципи лікування.
37. Особливості лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту на тлі патології внутрішніх органів і систем.
38. Помилки та ускладнення під час діагностики та лікування хвороб пародонту.
39. Організація фізіотерапевтичного кабінету. Покази, протипокази до використання, методи лікування. Методи фізіотерапевтичного лікування.
40. Лазер-терапія при хворобах пародонту.
41. Профілактика захворювань тканин пародонту. Етіологічні та патогенетичні заходи профілактики. Диспансеризація хворих.
42. Етапи та критерії диспансеризації при хворобах пародонту.

Методи навчання

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-трансферною системою відповідно до вимог Болонського процесу. Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- вербальні**, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок**(різні види стоматологічних маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт (ліпка з пластиліну, різблення з пластичних мас).

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей. Одним із видів діяльності студентів та його контролю з боку керівника практики є ведення щоденника виробничої практики. Щоденник є основним документом на період виробничої практики, включаючи її захист. Студенти зобов'язані за період практики кожен день записувати в щоденник все, що зроблено впродовж робочого дня. У ньому ж, в загальній послідовності відображається суспільно-корисна робота.

Після закінчення виробничої практики, студенту видається характеристика на щоденник, підписана безпосереднім керівником виробничої практики та головним лікарем. Під час написання характеристики слід відображати такі показники: рівень теоретичної підготовки, оволодіння практичними навичками, знання рецептури, дотримання основ деонтології та етики, ставлення студента до оволодіння практичними навичками. Характеристика повинна бути завірена печаткою лікувального закладу, де проводилась виробнича практика. Наявність заповненого відповідно форми та завіреного підписом керівника практики щоденника та підсумкового звіту є обов'язковим для допуску студента до підсумкового контролю.

Поточне оцінювання. Керівники виробничої практики аналізують роботу студентів у відділеннях, враховуючи їх профіль (студент не повинен мати пропусків днів практики), якість ведення щоденника, якість оволодіння практичними навичками визначеними переліком з кожного розділу, застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря.

Критерії оцінки самостійного опанування практичними навичками під час проходження практики в балах відповідно переліку, визначеному в підсумковому звіті в балах:

«5» балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та ґрунтовно описав їх на достатньо високому теоретичному рівні.

«4» балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому несуттєві помилки.

«3» бали – отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки.

«2» бали - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому грубі суттєві помилки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

До диференційного заліку з практики допускається студент, який на 100% виконав запропоновану кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі, надав обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту щоденника, та отримав мінімум 72 бали з 120 максимальних.

Диференційний залік з сестринської виробничої практики студентів 2-го курсу передбачає суму балів з практичних навичок з переліку та кількості балів під час підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час підсумкового контролю, становить 80, при цьому:

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною).

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у шкалу ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 25 % студентів

Кількість балів з практики, яка нарахована студентам, конвертується у 4-рибальну шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

Методичне забезпечення

1. Перелік тестових завдань для самоконтролю та для диференційованого заліку.
2. Щоденник з виробничої практики.
3. Методичні рекомендації щодо проведення виробничої практики студентів IV курсу.
4. Алгоритми виконання практичних навичок.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Данилевський Н.Ф. Пропедевтика терапевтичної стоматології / Н.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сидельникова, А.Ф. Несин, И.Г. Дикова // М: 2017. - 400с.
2. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології (підручник) — А.В. Борисенко, М.Ф. Данилевський, Л.Ф. Сідельнікова та ін., 2020. – 456 с.
3. Пропедевтика терапевтичної стоматології: фантомний курс, лекційний матеріал / Л.О. Цвих, О.А. Петришин, В.В. Кононенко, М.В. Гисик. - Львів, 2002,- 159 с.
4. Терапевтична стоматологія / За ред. проф. А.К. Ніколішина.- Вінниця: Нова Книга, 2012 - С. 379-427.
5. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія / За ред. Проф. А.В. Борисенка. – Київ: Медицина, 2017. – 664 с.
6. Т. Петрушанко, А. Ніколішин, Н. Іленко, Е. Ніколішина, І. Іваницький. Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів. – Київ: Центр навч. Літератури, 2018. – 288 с.

Додаткова:

1. Тимофеев О. Челюстно-лицевая хирургия и хирургическая стоматология. В 2-х книгах. Книга 1. Київ: Медицина, 2020 - 992 с.

Р. Самусев, С. Дмитрієнко Основи клінічної морфології зубів 2018 Навчальна книга – Богдан 352 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Офіційний сайт Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: <http://www.meduniv.lviv.ua/>

Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки: Електронний каталог бібліотеки.

Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники.

Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. <http://bookmed.by/stomatologiya/propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevanij-skorikova-l-a.html>
2. http://dentalss.org.ua/load/kniga_stomatologia/obshhaja_stomatologija/propedevtika_stomatologicheskikh_zabolevanij/6-1-0-422
3. <http://www.library.gov.ua/novi-nadkhodzhennia/stomatolohiia-eds-m-m-rozhok-liber-2/802-stomatolohiia-eds-m-m-rozhok-liber-2>
4. <http://www.booksmed.com/stomatologiya/153-terapevticheskaya-stomatologiya-borovskij.html>
5. http://stom.at.ua/load/ehlektronnye_knigi/terapevticheskaja_stomatologija/5
6. <http://www.stomatkniga.ru/http://fb2.booksgid.com/medicina/76513-k-kapustin-stomatologiya.html>
7. <http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>
8. <http://www.webmedinfo.ru/borovskij-e-v-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik-dlya-studentov-medicinskix-vuzov.html>

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького

Кафедра: Терапевтичної стоматології

Завідувач кафедри: професор В.М. Зубачик

ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
"Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології"

Прізвище, ім'я, по батькові студента _____

Факультет: стоматологічний Курс IV Група _____

База практики _____

Львів-202__ р.

Студент

 (прізвище, ім'я та по-батькові)

проходить виробничу практику з дисципліни "Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології" в обсязі обов'язків помічника стоматолога на базі _____

 (назва лікувального закладу)

у

 (місто, область)

Терміни практики: з ____ . ____ до ____ . ____ 202 р.

Керівник виробничої практики від кафедри

 (посада, ППІ, підпис)

Керівник практики від лікувального закладу _____

 (посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Безпосередній керівник практики від лікувального закладу

 (посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Студент прибув " ____ " _____ 202 __ р. вибув " ____ " _____ 202 __ р.

Підпис відповідальної особи _____

М.П.

Зразок щоденника практики

№ п/п	Дата	Прізвище, ініціали, рік народження	Порядковий №	Скарги	Об'єктивне дослідження	Діагноз	Лікування
1	19.07.2020	Коваль П., 1995р.н.	1	Скарги на неприємні відчуття в ділянці ясен верхньої та нижньої щелеп, почервоління та набряк ясен, кровоточивість під час чищення зубів та вживання твердої їжі. Неприємний запах з рота.	Ясна верхньої та нижньої щелеп гіперемійовані з ціанотичним відтінком, набряклі. Кровоточать при зондуванні. Зуби стійкі, зубо-ясенне з'єднання не порушене. Патологічних змін у кістковій тканині пародонту на рентгенограмі не виявлено. ПМА-45%; ГІ — 1,1;	Хронічний генералізований катаральний гінгівіт	Професійна гігієна порожнини рота (...), санація порожнини рота (...), місцева медикаментозна терапія (...). Дано рекомендації відносно догляду за ротовою порожниною і вибору засобів гігієни (...). Загальна терапія: раціональна дієта, вітамінотерапія, десенсибілізуючі засоби.

ВІДГУК І ОЦІНКА РОБОТИ СТУДЕНТА НА ПРАКТИЦІ

Від закладу охорони здоров'я

Від університету

ОЦІНКА ЗА ПРАКТИКУ

Сума балів за:		Всього балів	Традиційна оцінка	Дата	Підпис викладача
виконання практичних навичок	Підсумковий контроль				

Керівник практики від кафедри

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Додаток 5

№ з/п	Перелік практичних навичок	Бали 3-5	Підпис безпосереднього керівника практики від бази практики
1.	Вміти проводити активний цілеспрямований збір анамнезу у пацієнтів із захворюваннями пародонту.		
2.	Вміти провести клінічне обстеження хворого із патологією пародонту, вміти правильно оформити історію хвороби, скласти план обстеження та лікування хворого.		
3.	Визначити гігієнічні індекси (за Федоровим-Володкіною, Грін-Вермільйоном) і оцінити їх.		
4.	Визначити індекси за Silness-Loe; РМА; ПІ; СРІТН; індекс кровоточивості; пробу Писарева-Шиллера та вміти їх аналізувати.		
5.	Провести такі додаткові методи обстеження пацієнта та вміти їх оцінити: 1. ЕОД; 2. алергічні проби; термоелектротермію.		
6.	Вміти аналізувати та оцінювати стан кістки альвеолярного відростка за даними ортопантомограм, панорамних рентгенограм, ехоостеометрії.		
7.	Вміти визначати глибину пародонтальних кишень та їх вміст. Вміти визначати ступінь рухомості зубів.		
8.	Вміти аналізувати та оцінювати результати бактеріологічного та цитологічного вмісту клінічних кишень, імунологічних досліджень, клінічного аналізу крові, сечі, крові на вміст глюкози.		
9.	Скласти пародонтограму хворого на пародонтит (за визначенням глибини пародонтальних кишень).		
10.	Володіти технікою видалення зубних відкладень за допомогою ручних інструментів.		
11.	Володіти технікою видалення зубних відкладень електромеханічними інструментами (звуковими та ультразвуковими).		
12.	Володіти технікою медикаментозної обробки уражених ділянок тканин пародонта (зрошення, аплікації, інстиляції).		

13.	Вміти проводити приготування та накладання пов'язок, що не тверднуть.		
14.	Вміти приготувати і нанести твердіючу пародонтальну пов'язку.		
15.	Знати особливості етапів лікування виразкового гінгівіту.		
16.	Знати особливості етапів лікування гіпертрофічного гінгівіту.		
17.	Знати особливості етапів хірургічного лікування захворювань пародонту.		
18.	Володіти технікою вибіркового пришліфовування та вирівнювання оклюзійних поверхонь зубів.		
19.	Вміти проводити закритий кюретаж пародонтальних кишень.		
20.	Володіти технікою екстрадентального шинування рухомих зубів.		
21.	Володіти технікою інтрадентального шинування рухомих зубів.		
22.	Провести сеанс ремінералізуючої терапії оголених коренів зубів.		
23.	Вміти призначати фізіотерапевтичне лікування захворювань пародонта.		
24.	Володіти формами та методами санітарно-просвітницької роботи		
	Сума балів за засвоєння практичних навичок		
	Підсумковий контроль практичних навичок		Підпис керівника практики від університету